

SPIEKBRIEF

Op de weg naar financiële onafhankelijkheid en vermogensopbouw gaat het om:

- » **Eigen kennis.** Houd je bezig met het onderwerp financiën. Daarvoor hoef je geen wiskundig genie te zijn of een expert in financiële producten te worden. Het enige wat je nodig hebt is de basis en de wetenschap wat belangrijk is. Dan vermijd je onnodige kosten voor niet-optimale producten.
- » **Tijd is geld.** Hoe eerder je je investering doet, hoe langer je je geld voor je kunt laten werken. Dus begin op zijn laatst nu.
- » **Niet boven je stand leven.** Er is niets mis mee om jezelf af en toe te verwennen. Maar als je reguliere uitgaven al je geld opslokken en je aan het eind van de maand steeds tekortkomt, kom je financieel gezien nergens.
- » **Financiële implicaties.** Het leven zit vol onverwachte wendingen. Dit heeft vaak een impact op je inkomsten en uitgaven. Wees je bewust van de gevolgen voor je portemonnee als je beslissingen neemt. Zo geef je de teugels niet uit handen en bescherm je jezelf tegen onaangename financiële verrassingen.
- » **Vertrouw op je eigen capaciteiten.** Door financieel onafhankelijk te zijn, kun je je verzekeren van je eigen werk of vermogen. Houd daarom altijd je eigen inkomensmogelijkheden in de gaten en zorg zelf voor je financiën. Op deze manier wordt het risico veel kleiner dat je ooit met lege handen komt te staan.
- » **Je bestemming bereiken met een plan.** Als je het doel niet kent, vind je ook in geldzaken de weg niet. Maak een plan voor wanneer je grote uitgaven plant of het misschien zonder inkomsten moet stellen.
- » **Oudedagvoorziening en verzekeringen.** Het is belangrijk dat je voorzieningen treft voor je oude dag en dat je je verzekert tegen risico's die je bestaan bedreigen, zoals arbeidsongeschiktheid of wettelijke aansprakelijkheid. Anders kunnen ongelukken je vermogen sneller doen smelten dan de julihitte je stracciatella-ijs. Als de potentiële schade echter te overzien is, zijn veel verzekeringen ertegen gewoon weggegooid geld.
- » **Succesfactoren.** Met een aantal succesfactoren kun je de financiële turbo inschakelen en je doel sneller bereiken. Zie daarom niet af van het rente-op-rente-effect, buy-and-hold, de vermogensdraaiknop en aanverwante zaken.
- » **Dure fouten vermijden.** Men leert van fouten. Maar waarom zou je ze allemaal zelf moeten maken? Leer ook van de financiële fouten van anderen. Zo vermijd je dure misstappen. En als je toch ooit in een val bent getrapt, wees dan niet bang om er iets aan te doen.
- » **Hoog rendement en lage kosten.** Er is een eenvoudige regel die leidt tot het beste rendement. Ga voor producten met een goed rendement en tegelijkertijd lage kosten. Aandelen en ETF's zijn hiervoor zeer geschikt. Dan rinkelt je kassa het hardst. Natuurlijk moet je de risico's in de gaten houden en die beperken met passende strategieën zoals een lange aanhoudingsperiode of een brede spreiding.

SPIEBRIEF

De volgende beleggingscategorieën zijn zeer geschikt voor een continue vermogensopbouw op weg naar financiële onafhankelijkheid:

- » **Dagelijks opvraagbare spaarrekening.** Je hebt permanent toegang tot deze flexibele spaarrekeningen. Dit is een van de redenen waarom ze zo veel gebruikt worden. Aangezien je geen rekening hoeft te houden met waardeschommelingen, is zo'n rekening heel geschikt voor je noodbuffer of kortetermijnbeleggingen. Deze luxe heeft echter zijn prijs in de vorm van de momenteel extreem lage rente.
- » **Termijndeposito's.** Met een termijndeposito leen je je geld uit voor een vaste periode. Pas na deze periode heb je weer toegang tot je geld. Als troost ontvang je echter een iets hogere rente dan bij een flexibele, direct opvraagbare spaarrekening. Overigens, hoe langer je je geld uitleent, hoe hoger de aangeboden rente. Termijndeposito's zijn zeer geschikt voor geldbedragen die je gedurende een bepaalde tijd niet nodig hebt. Omdat ze relatief stabiel in waarde zijn, behoren ze tot de risicoarme geldbeleggingen.
- » **Obligaties.** De meest voorkomende vorm van een obligatie is een lening aan overheden of bedrijven waarvoor je rente ontvangt. Aan het einde van de looptijd betalen de kredietnemers het geleende kapitaal terug. Ook obligaties zijn geschikt voor kortetermijnbeleggingen van 1 tot 3 jaar en worden bij kredietnemers met een hoge kredietrating tot de risicoarme beleggingen gerekend.
- » **Aandelen.** Aandelen zijn bedrijfsdelen van ondernemingen. Bedrijven geven aandelen uit aan aandeelhouders om eigen vermogen te verwerven. Ze gaan dan met dit geld aan de slag om het te vermeerderen. Je kunt echter ook aandelen die al enige tijd zijn uitgegeven tegen de huidige marktwaarde kopen van andere aandeelhouders. Behalve op een stijgende koers kun je ook hopen op dividend of winstdeling. Maar als het bedrijf het niet goed doet, kan het voor jou ook een verliesgevende zaak worden. Om het risico aanzienlijk te verminderen, moet je niet slechts aandelen van één of een paar bedrijven kopen, maar je aankopen breed spreiden. Het is daarom beter om te investeren in zo veel mogelijk verschillende bedrijven uit vele landen en continenten en in verschillende sectoren. Over het algemeen behoren aandelen tot de risicovollere beleggingen, maar ze bieden tegelijkertijd een hoog rendement. Om te voorkomen dat je in slechte beurstijden met verlies moet verkopen, moet je alleen geld investeren dat je 10 tot 15 jaar niet nodig hebt.
- » **ETF's.** Als je een eenvoudigere oplossing wilt voor een gespreide aandelenbelegging, kun je ook meteen een hele mand vol aandelen kopen. Exchange-traded Funds noemen we die. Dat zijn indexfondsen. Ze zijn op dezelfde manier samengesteld als de indexen die ze geacht worden na te volgen. Ze kunnen op de beurs worden gekocht. Een aandelenindex, zoals de AEX of de MSCI World, bevat een bepaalde selectie van aandelen die zo breed mogelijk gespreid zijn. Ook hier geldt dat je je geld langdurig over meerdere jaren dient te investeren. Er bestaan niet alleen zulke manden voor aandelen, maar ook voor andere beleggingscategorieën, zoals obligaties of grondstoffen.
- » **Je eigen werkkraft.** Die wordt ook wel menselijk kapitaal genoemd. Het betreft weliswaar geen klassieke investering, maar het zal nog lang duren voordat je financiële producten bijna net zoveel inkomsten genereren als je baan. Door je baan kun je ook al op jonge leeftijd een hoog inkomen hebben en dit vervolgens investeren in andere beleggingen of de kosten dekken. Om dit zo te houden, mag deze geldbron niet opdrogen. Blijf met één been in je carrière staan zolang je niet kunt leven van je opgebouwde pensioenrechten of je eigen beleggingen.

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
Deel 1: De invloed van je levensloop op je financiën	7
HOOFDSTUK 1: Grip krijgen op je financiën	9
HOOFDSTUK 2: Inkomsten verhogen en uitgaven verminderen	19
HOOFDSTUK 3: Geld en liefde: onlosmakelijk met elkaar verbonden	39
HOOFDSTUK 4: Samenwonen	49
HOOFDSTUK 5: Huwelijk en geregistreerd partnerschap	59
HOOFDSTUK 6: Een contract voor de liefde	81
HOOFDSTUK 7: Een gezin stichten	93
Deel 2: Jezelf beschermen in plaats van ten onder gaan	109
HOOFDSTUK 8: Verzekeringen voor risico's die het bestaan bedreigen	111
HOOFDSTUK 9: Vastgoed als bescherming?	127
HOOFDSTUK 10: Je oudedagsvoorziening	145
Deel 3: Doelgericht op weg naar financiële onafhankelijkheid	167
HOOFDSTUK 11: Financiële planning is cruciaal	169
HOOFDSTUK 12: Verschillende beleggingscategorieën	181
HOOFDSTUK 13: Succesfactoren	193
Deel 4: Ontspannen geld beleggen	209
HOOFDSTUK 14: Risicoarm investeren	211
HOOFDSTUK 15: De aandelenmarkt: meer opbrengst op de lange termijn	225
HOOFDSTUK 16: Eenvoudig en goedkoop beleggen met ETF's	241
HOOFDSTUK 17: Effecten kopen: eindelijk aan de slag	261
HOOFDSTUK 18: Beton, edelmetalen en grondstoffen	279
HOOFDSTUK 19: Behavioral Finance	291
Deel 5: Het deel van de tientallen	299
HOOFDSTUK 20: Tien redenen waarom je zelf voor je geld moet zorgen	301
HOOFDSTUK 21: Tien misvattingen over beleggen	309
Index	315

De invloed van je levensloop op je financiën

IN DIT DEEL . . .

Ontdek je wat je hebt aan financiële onafhankelijkheid.

Krijg je ideeën aangereikt over hoe je je inkomsten kunt verhogen.

Ontdek je effectieve methoden om uitgaven te verminderen.

Kom je erachter dat geld en liefde veel met elkaar te maken hebben.

Kom je faire oplossingen overeen in huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden.

Lees je hoe je de gezinsplanning financieel kunt ondersteunen.

Financiële onafhankelijkheid loont**Wat je levenspad met je financiën te maken heeft****Waar de reis naartoe gaat**

Hoofdstuk 1

Grip krijgen op je financiën

Herken je dat? Sommige zaken blijf je maar voor je uit schuiven. Dat gebeurt ook met de belangrijke dingen. Je wacht altijd op het juiste moment of denkt dat er niet veel haast bij is. Maar wees eerlijk. Als je je afvraagt wanneer de beste tijd is om voor je geld te zorgen, dan is het antwoord 'nu'. En dat geldt niet alleen voor de rijken onder ons. Als je weinig of geen geld hebt, dan is het nog belangrijker om je er mee bezig te houden. Zelfs met 25 euro kun je er al iets uit halen. Bedenk dat vermogensopbouw geen doel op zich is, maar je helpt om financieel onafhankelijk te zijn.

Waarom dat allemaal?

Als je vat hebt op je financiën, kun je genieten van je leven in het hier en nu, zonder dat dit ten koste gaat van je toekomst en zonder je daarover financiële zorgen te hoeven maken. Bovendien kun je je bevrijden uit ongemakkelijke situaties. Dan zeggen we: 'Welkom bij je financiële onafhankelijkheid.'

Veel mensen denken dat vermogensopbouw gepaard gaat met grote verliezen. Maar dat hoeft niet zo te zijn. Als je je financiën onder controle hebt, dan kun je des te meer van het leven genieten. Je kunt met een gerust geweten je geld uitgeven binnen door jezelf bepaalde grenzen. Misschien heb je altijd al enige tijd een sabbatical willen nemen of een speciale aankoop willen doen. Met een eigen financieel plan zijn dergelijke doelen binnen handbereik.

Het kan zijn dat je leven zich heeft ontwikkeld in een richting die je graag zou willen veranderen. En dat werkt het beste als je financieel onafhankelijk bent. Dan kun je je eigen bestaan veiligstellen zonder hulp van anderen. Gelukkig klinkt dat moeilijker dan het in werkelijkheid is. Als je in staat bent om in je eigen levensonderhoud te voorzien of als je een financiële injectie hebt opgebouwd, kun je vrijer beslissen. Je kunt dan zelf beslissingen nemen, onafhankelijk van:

- » staatssteun (vooral op oudere leeftijd);
- » een vervelende werkgever of baan;
- » je partner;
- » je ouders;
- » je eigen kinderen.

Ook bij rampspoed kan het geld je helpen om daar beter mee om te gaan, ook al maakt het geld je natuurlijk niet gelukkig. Laat je dus niet op het verkeerde been zetten door misleidende uitspraken als 'geld corrupteert' of 'geld stinkt'. Zie geld liever als een middel om:

- » zelf flexibeler te zijn;
- » bepaalde wensen te vervullen;
- » een zachtere landing te maken bij noodgevallen.

Hoe werkt dat?

Om je financiën onder controle te krijgen is daadkracht vereist. Breng de bal aan het rollen. Alleen als je er daadwerkelijk aan begint, kun je het bereiken. En iedereen kan het. Gelukkig gaat het bij je eigen financiën niet over hogere wiskunde, maar over een kwestie waar ieder van jullie grip op kan krijgen.

En als je vastbesloten bent, kun je om te beginnen eigen financiële kennis opdoen. Je hoeft echt niet volledig op de hoogte te zijn van elk product en al evenmin een wandelende financiële encyclopedie te zijn. Je hebt veeleer een algemeen begrip nodig van hoe je je vermogen op een verstandige manier opbouwt, en je dient te weten waar je de belangrijkste informatie kunt opzoeken. Goed dat je dit boek hebt gekocht. Als je je er eenmaal doorheen hebt gewerkt, ben je al uitgerust met een aanzienlijke dosis kennis.

Het is altijd goed om je met het onderwerp financiën bezig te houden zodat je geen geld verkwist aan onvoordelige financiële producten. Veel tussenpersonen en adviseurs staan onder grote druk om te verkopen. Wie blindelings op hen vertrouwt, komt snel in dure valkuilen terecht. En degenen die zelf hun financiën beheren, houden de controle en kunnen de beste oplossing voor zichzelf vinden.

Daar gaan we dan. Om te beginnen met goed nieuws: zelfs als je momenteel niet financieel onafhankelijk bent, kun je in de meeste gevallen nog steeds het roer omgooien. En ben je dat wel, dan weet ik zeker dat je dat wilt blijven. Je kunt dat bereiken door de volgende stappen te nemen:

- 1. Erkennen hoe je leven je financiën beïnvloedt.**
- 2. Nadenken over wat financieel onafhankelijk voor jou inhoudt.**
- 3. Je beschermen tegen de ergste calamiteiten.**
- 4. Duidelijkheid verschaffen over je plannen en doelstellingen.**
- 5. Je vermogen dienovereenkomstig opbouwen.**

Dit is de rode draad die je kunt volgen. In de volgende hoofdstukken van dit boek worden alle stappen in detail beschreven. Maar om eerst een overzicht te krijgen van het grote geheel, ga ik hier uiteenzetten waar het bij de afzonderlijke stappen op aan komt.

Het verband tussen je levensloop en je financiën

Eerst en vooral moet je je bewust worden van de wisselwerking tussen je levensweg en je banksaldo. Ook dat maakt deel uit van je financiële kennis. Je rekenschap geven van je financiën en je geld bij elkaar houden is voor ieder van ons de ene keer gemakkelijker dan de andere keer. Je hebt immers een hele individuele familieachtergrond en rolmodellen die je gevormd hebben. Dit begint bij je bestedingsgedrag en komt ook terug in je inkomsten.

Word je er bewust van waarom je hoeveel uitgeeft. Neem de volgende zaken onder de loep:

- » **vaste kosten;**
- » **variabele kosten.**

Hoofdstuk 2 begeleidt je bij deze 'kascontrole'. Dan heb je een goed overzicht van je uitgaven en weet je wat je inkomsten dienen te zijn om ze te dekken.

Als je uitgaven je inkomsten overtreffen, kun je of rode cijfers gaan schrijven of uitzoeken hoe je meer geld kunt verdienen. Hier volgen enkele voorbeelden van de daarvoor beschikbare methoden (zie hoofdstuk 2 voor meer informatie hierover):

- » **Salarisverhoging.** Als je te weinig verdient, kun je loononderhandelingen beginnen of misschien zelfs een nieuwe baan zoeken. Bij het zoeken naar een baan kun je dan gericht solliciteren bij goed betalende bedrijven of op goed betalende functies. Ben je zelfstandige of ondernemer, dan kun je gaan nadenken over hoe je meer uit je werk kunt halen.
- » **Nieuwe inkomstenbronnen.** Als je niet meer uit je hoofdberoep kunt halen, zijn er vele andere manieren om daarnaast andere inkomsten te genereren.

Er zijn ook altijd verschillende fasen in het leven die soms goed en soms slecht zijn voor je bankrekening. Soms zijn je verdiensten hoog en vind je het leuk om te werken. Soms is het nodig om de batterij weer op te laden en moet je afzien van inkomsten, of je hebt net een gezin gesticht en wilt een werkpaauze inlassen. Als je zicht hebt op het verband tussen je levensloop en je financiën, zal het je niet moeilijk vallen om je financiële onafhankelijkheid in stand te houden.

Geld heeft iets met liefde te maken

Misschien vermoedde je het al: ook de liefde is van invloed op je geld, zelfs als je geen kinderen hebt. Als je in een partnerschap leeft, loont het om te weten wat de gevolgen zijn van samenwonen of trouwen voor je eigen financiën.

- » Het huwelijk of een geregistreerd partnerschap wordt beloond met belastingvoordelen.
- » Tijdens het huwelijk heeft ieder zijn eigen vermogen. In het geval van een echtscheiding moet degene die meer vermogen heeft verdiend (inclusief pensioenrechten) de ander een vermogensvermeerderingsvereffening

betalen, tenzij je een andere regeling bent overeengekomen bij de huwelijkse voorwaarden. Bij zo'n vereffening van vermogensvermeerdering wordt alles wat beiden samen tijdens het huwelijk hebben verdiend gelijkelijk verdeeld.

- » Als je huwelijk of geregistreerd partnerschap strandt, kun je recht hebben op alimentatie (een financiële bijdrage aan de kosten van levensonderhoud door de draagkrachtigste voormalige partner aan de minst draagkrachtige partner en/of aan de kinderen uit de gestrande relatie).
- » Als je partner overlijdt, kun je in veel gevallen een nabestaandenpensioen krijgen.
- » Wanneer je erft van je partner, heb je een veel hogere vrijstelling voor erfbelasting.

Als je daarentegen officieus samenwoont, dan worden jullie voor de wet als vreemden behandeld in het geval van uit elkaar gaan, bij de Belastingdienst of als je partner overlijdt. Dat hoeft geen reden voor een huwelijk of geregistreerd partnerschap te zijn, maar het kan wel en het is in ieder geval belangrijk om te weten wat de gevolgen zijn zodat je een weloverwogen beslissing kunt nemen. De details vind je in hoofdstuk 4 en 5.

Maar laten we niet uitgaan van het ergste. Het hoeft natuurlijk niet altijd over scheiding of dood te gaan. Maar het loont nog steeds om de controle te hebben over je eigen financiën. Zelfs als je in het gelukkigste partnerschap ter wereld leeft, ondervind je geen nadelen van financiële onafhankelijkheid. Dan kun je later putten uit het gemeenschappelijke vermogen en nu genieten van een gelijkwaardige relatie. Dat lukt het beste als je het thema geld vaak aansnijdt. Misschien woon je al in een gezamenlijke woning. Dan kun je het samen hebben over jullie inkomsten en gemeenschappelijke uitgaven. Wat dan belangrijk is, lees je in hoofdstuk 3.

PAS OP

Het gaat er niet om dat jullie elke kleinigheid met elkaar verrekenen. Dat is alleen maar belastend voor jullie beiden. Zoek liever naar een faire oplossing die noch jou noch je partner benadeelt. Hoe opener jullie beiden met het onderwerp omgaan, hoe beter het is voor je relatie. Dan kunnen jullie ook een gemeenschappelijke weg vinden die acceptabel is in je dagelijks leven.

Wanneer jullie uiteindelijk samen verdere plannen smeden, is dat een goede aanleiding om het te hebben over je financiële zelfstandigheid, zowel nu als tijdens je oude dag. Het kan zijn dat je verder weg gaat wonen, op wereldreis gaat, een huis bouwt of kinderen krijgt. Probeer om een gemeenschappelijke en eerlijke oplossing te vinden. Huwelijks- of partnerschapsvoorwaarden kunnen zorgen voor duidelijkheid. Daar kun je meer over lezen in hoofdstuk 6. Wat het stichten van een gezin betekent voor je financiën, lees je in hoofdstuk 7.

Alleenstaande vrouwen hebben een groot startvoordeel

Als je single bent, hoef je vanwege al dat relatiegedoe het boek heus niet weg te leggen. Ook dan kom je te weten hoe je vermogen opbouwt, het kunt redden in je eentje en zelf je financiën beheert.

Het onderwerp erfenis kan voor iedereen van belang zijn

In vaste relaties staat ook nog het onderwerp erfenis op de agenda. Erven kun je ook als je niet getrouwd bent, ook al geniet je niet de belastingvoordelen die voortvloeien uit een huwelijk. De erfenis gaat niet altijd automatisch volledig naar de vrouw. Veel vrouwen zijn verbaasd als ze plotseling deel uitmaken van een groep erfgenamen waartoe ook de gemeenschappelijke kinderen of broers en zussen van de overledene behoren. In hoofdstuk 5 en 6 vind je meer details hierover.

Je kunt echter ook erven van anderen, zoals je familie (ooms, tantes) of ouders. Naast het grote verlies kun je in het ergste geval ook te maken krijgen met geschillen tussen de nabestaanden. En zelfs als duidelijk geregeld is wat je krijgt, moet je je op zijn laatst als erfgename bezighouden met het onderwerp financiën.

TIP

Ook als je door de erflater bij testament onterfd wordt, blijf je niet per se met lege handen achter. Als je onterfd wordt, kun je als kind nog steeds aanspraak maken op de *legitieme portie*. Dit is de helft van het wettelijk erfdeel in geld (geen goederen) als er geen testament was geweest.

Het is precies al dit gedoe eromheen wat van invloed is op je financiën. Houd het in de gaten als het erop aankomt.

Je persoonlijke definitie van 'financieel onafhankelijk zijn'

Financieel onafhankelijk zijn betekent niet noodzakelijkerwijs dat je jezelf moet opofferen in je werk. Vind liever de balans tussen een succesvol leven volgens je eigen idealen en de financiële buffer die past bij je eigen plannen en ambities. Denk na over wat voor jou belangrijk is en wat je niet wilt opgeven.

Hieruit ontwikkelt zich je eigen idee van financiële onafhankelijkheid. Het gaat er in de eerste plaats om dat je in je eentje de eindjes aan elkaar kunt knopen. Maar of je daarvoor slechts 1000 euro per maand of meer nodig hebt, hangt af van je levensstijl en de manier waarop je financiële huishouding al is ingericht.

Voorzorg voorkomt nazorg

Een onderdeel van deze financiële inrichting is de voorzorg voor ouderdom en noodgevallen (zie hoofdstuk 10 en hoofdstuk 8). Soms kunnen relatief goedkope verzekeringen voor risico's die je bestaan bedreigen je al helpen om financiële problemen te voorkomen. Tot de legitieme klassiekers in dit verband behoren:

- » **Oudedagsvoorziening.** Onder het motto 'Vandaag al aan morgen denken' kun je je met een paar weloverwogen voorzorgsmaatregelen verheugen op je pensioen. En het hoeft niet altijd een kant-en-klare pensioenvoorziening te zijn. In plaats van je hoofd in het zand te steken, kun je je met hanteerbare bedragen voorbereiden op je oude dag.
- » **Aansprakelijkheidsverzekering.** Bescherm jezelf tegen de mogelijkheid dat een kleine onoplettendheid de financiële grond onder je voeten kan wegslaan.
- » **Arbeidsongeschiktheidsverzekering.** In je jongere jaren (vaak nog tot je vijftigste) is je werkvermogen je belangrijkste bezit. Je beschermen tegen arbeidsongeschiktheid is dan ook belangrijk.

In plaats daarvan kun je met een gerust hart afzien van veel andere verzekeringen. De risico's staan in geen verhouding tot de hoogte van de verzekeringspremies.

Onroerend goed kan een andere mogelijkheid zijn om je in te dekken. Het is belangrijk om de voor- en nadelen van het eigen woningbezit individueel te onderzoeken, in plaats van ervan uit te gaan dat er geen alternatief bestaat. Op deze manier kun je nagaan of het gewenste object een waardevolle investering is en past bij je omstandigheden. In hoofdstuk 9 vind je een kleine beslischulp, maar misschien wil je deze droom sowieso waarmaken omdat het je gelukkig maakt. De aankoop van onroerend goed voor eigen gebruik is immers een zeer emotionele beslissing. En er is ook niets op tegen als je je dat kunt veroorloven.

Vermogensopbouw op een solide basis

Na deze beschermende maatregelen of als onderdeel daarvan komt de vermogensopbouw. Zodra je daarover nadentkt, dringt zich de meest voorkomende vraag in dit verband op: 'Hoeveel moet je sparen en investeren?' Het algemene antwoord is: 'Het hangt ervan af.' Natuurlijk helpt dit je in eerste instantie niet verder. Maar het betekent niets anders dan dat het afhangt van wat je wilt bereiken met je vermogensopbouw.

Met een inventarisatie in het begin en een goed opgezette financiële planning krijg je alles onder controle. In hoofdstuk 11 lees je stap voor stap hoe je te werk kunt gaan. Dan weet je ook hoe hoog een investering dient te zijn om er iets aan te hebben. Denk na over de vraag of je van plan bent om grotere aankopen te doen of misschien een pauze in te lassen in je werk en of je een privévoorziening moet treffen voor je oude dag.

Dan is het enige wat je nog moet doen het investeren van je geld, met andere woorden hoe je je doel het beste kunt bereiken. Hier geldt het motto 'It's all in the mix'. Investeer een deel van je geld in risicoarme beleggingen om je te wapenen tegen turbulente tijden. Het andere deel van je geld laat je voor je werken in investeringen met een hoger rendement en een hoger risico. Als je meer dan 10 tot 15 jaar de tijd hebt, kun je bijvoorbeeld ETF's (gunstige aandelenportefeuilles) kopen en uitkijken naar mooie rendementen. In hoofdstuk 12 lees je hoe en waarom je je geld in verschillende beleggingscategorieën moet investeren.

Als je dan ook nog enkele succesfactoren in overweging neemt, zoals die in hoofdstuk 13, gaat de vermogensopbouw vanzelf:

- » **Rente-op-rente-effect.** Laat de rente weer rente opleveren. Dan zal de samengestelde interestturbo je vermogensopbouw enorm versnellen.
- » **Buy-and-hold.** In plaats van je paranormale vermogens op je geld te testen, kun je ook gewoon leren om je zenuwen in bedwang te houden. Beleg je geld zonder te speculeren op een gunstig instapmoment. Niemand kan voorspellen of de koersen gaan dalen of stijgen. Maar als ze dalen, wordt het duur als je koudwatervrees krijgt en op een ongunstig moment weer verkoopt.
- » **Eerst schulden verminderen.** Los liever eerst kredieten af voordat je je geld elders investeert. Dit is meestal lucratiever dan investeren in beleggingen met een vergelijkbaar risico.

Plannen in praktijk brengen

Dan is het tijd om in actie te komen. Selecteer de investeringen die bij jou en je strategie passen. Als je je eenmaal hebt ingelezen, vind je gemakkelijker je weg in dit moeras van financiële investeringen. Het gaat er niet om dat je de ingewikkeldste producten begrijpt. Houd het simpel. Maak bij het opbouwen van je vermogen onderscheid tussen:

- » **Risicoarme beleggingen.** Dit zijn onder andere de klassiekers: dagelijks opvraagbare spaarrekeningen, termijndeposito's en staatsobligaties. De waarde van deze beleggingen schommelt minder en het risico om alles

te verliezen is laag als ze zorgvuldig worden geselecteerd. Maar aan de andere kant is het rendement ook laag. Beleggingen met een laag risico zijn zeer geschikt als stabilisator. In hoofdstuk 14 vind je een overzicht.

- » **Hoogrenderende beleggingen.** Als je meer uit je geld wilt halen, zijn effecten en ETF's een goede keuze. Ze zijn riskant omdat de waarde in turbulente beurstijden soms lijkt op een achtbaanrit. Maar als je het lang genoeg volhoudt en je investering goed opzet, zijn de vooruitzichten op een goed rendement gunstig. Wat dit precies betekent, lees je in hoofdstuk 15 en 16.

Nu kun je beginnen. Kies enkele beleggingen met een laag risico en enkele beleggingen met een hoog rendement. Zo kun je je geld verdelen. Hoofdstuk 17 laat je precies zien hoe je in deze beleggingen, zoals ETF's en obligaties, kunt investeren. Je kunt veel van deze investeringen kopen op de beurs. Na een kleine spoedcursus in beursjargon kun je eenvoudig je eerste order plaatsen (wat niet meer is dan een bestelling van financiële producten). Je kunt je vermogensopbouw zelfs grotendeels automatiseren. Als je systeem eenmaal draait, verloopt de vermogensopbouw heel ontspannen. Eindelijk gaat je geld nu voor je werken, in plaats van dat jij altijd maar voor je geld werkt.

Ook de bescherming van het klimaat hoeft niet te worden verwaarloosd. Als je wilt, kun je investeren in duurzame beleggingen.

Als je niet genoeg hebt aan dagelijks opvraagbare spaarrekeningen, termijndeposito's, obligaties en aandelen-ETF's, dan heeft hoofdstuk 18 nog iets speciaals in de aanbieding. Degenen onder jullie die graag experimenteren kunnen ook inzetten op grondstoffen of vastgoed. Je hoeft niet eens goudstaven mee naar huis te slepen of een huis te kopen. Ze zijn nu verkrijgbaar in een compactere vorm: effecten.

En om bij het beleggen niet de weg kwijt te raken, leer je tot slot de volgende valkuilen van menselijk gedrag kennen:

- » **Verliesvermijding.** Misschien boezemen verliezen ook jou de meeste angst in. Maar een extreem streven naar zekerheid kost je waardevol rendement. Dat je beleggingen een enkele keer in het rood staan, betekent nog niet dat je daadwerkelijk geld verliest. Schommelingen horen er gewoon bij.
- » **Kuddegedrag.** Veel mensen hebben de neiging om zich te laten meeslepen door de massa (kuddegedrag of *herding*) in plaats van te vertrouwen op hun eigen verstand. Bij het opbouwen van je vermogen kan dit je echter duur komen te staan.

» **Home bias.** Bij sommige mensen is de voorkeur voor de markt van hun eigen land zo groot dat ze vooral inzetten op de economische kracht van het land waarin ze leven. Als het gaat om vermogensopbouw word je echter beloond met een lager risico als je bereid bent om grenzen te overschrijden en het potentieel van andere landen te zien.

Als je eenmaal vertrouwd bent met deze valkuilen in je hoofd (zie hoofdstuk 19), zal het gemakkelijker voor je zijn om ze te omzeilen en geen waardevolle opbrengsten te verspillen.

Nu weet je waar je aan begint. Veel succes op weg naar financiële onafhankelijkheid en het opbouwen van je vermogen!